

**Медіаосвітня компонента
у Державному стандарті базової середньої освіти,
природнича освітня галузь**

Державний стандарт природничої освітньої галузі базової середньої освіти написаний за компетентнісним принципом і містить обов'язкові результати навчання, представлені у вигляді загальних результатів навчання, конкретних результатів навчання а також орієнтирів для оцінювання.

Обов'язкові результати навчання об'єднані за групами умінь, а саме:

- 1) пізнання світу природи засобами наукового дослідження;
- 2) опрацювання, систематизація та подання інформації природничого змісту;
- 3) усвідомлення розмаїття і закономірностей природи, ролі природничих наук і техніки в житті людини; відповідальна поведінка для сталого розвитку;
- 4) розвиток наукового мислення, набуття досвіду розв'язання проблем природничого змісту (індивідуально та у співпраці).

У першій групі умінь, що стосується формування в учнів дослідницької компетенції, компоненти медіаграмотності проявляються в умінні розпізнавати медіаповідомлення, що стосуються отриманих результатів дослідження, їх інтерпретації та представлення у різній формі.

Друга група умінь є дотичною до опрацювання, систематизації та подання інформації природничого змісту. Вона практично уся ґрунтується на медіаграмотності. Так загальний результат навчання «знаходить інформацію, оцінює та систематизує її» для циклу 5-6 класів передбачає наступні конкретні результати навчання: знаходить, порівнює та систематизує самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб інформацію природничого змісту [6 ПРО 2.1.1]. Орієнтирами для оцінювання цих результатів є такі:

- 1) використовує окремі способи пошуку джерел інформації для розв'язання життєвої / навчальної проблеми [6 ПРО 2.1.1-1];
- 2) знаходить самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб інформацію природничого змісту в доступних джерелах [6 ПРО 2.1.1-2];
- 3) порівнює самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб інформацію природничого змісту, здобуту в різних джерелах [6 ПРО 2.1.1-3];
- 4) узагальнює самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб опрацьовану інформацію природничого змісту [6 ПРО 2.1.1-4];
- 5) виділяє самостійно / з допомогою вчителя чи інших осіб істотне в інформації природничого змісту [6 ПРО 2.1.1-5];

- б) пояснює самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб значення інформації для розв'язання поставленої життєвої / навчальної проблеми [6 ПРО 2.1.1-6].

При формуванні й розвитку зазначених умінь вчителі наголошуватимуть на видах джерел інформації, аналізі дописів, відповідності заголовків основному тексту тощо.

Для циклу 7-9 класів згаданий загальний результат навчання передбачає такі орієнтири для оцінювання:

- 1) аналізує та систематизує самостійно опрацьовану інформацію природничого змісту, здобуту з різних джерел [9 ПРО 2.1.1-1];
- 2) використовує самостійно сукупність даних для оцінювання природних об'єктів, явищ і процесів [9 ПРО 2.1.1-2];
- 3) зіставляє з допомогою вчителя чи інших осіб наукове та псевдонаукове пояснення тієї самої інформації природничого змісту [9 ПРО 2.1.1-3];
- 4) оцінює самостійно достовірність знайденої інформації та її необхідність / важливість для розв'язання життєвої / навчальної проблеми [6 ПРО 2.1.1-4].

У третій групі умінь, що здебільшого базується на корпусі природничих знань, які складають підвалини формування компетентності в галузі природничих наук, техніки й технологій, елементи медіаграмотності знаходимо в умінні декодувати інформацію, закладену в зображеннях, графіках, діаграмах, таблицях, схемах, інфографіці тощо.

Четверта група умінь стосується розвитку наукового мислення. Тут ми бачимо складники медіаграмотності у таких орієнтирах для оцінювання:

- використовує наукові факти для формулювання власних суджень [6 ПРО 4.1.1-2];
- розрізняє з допомогою вчителя чи інших осіб наукові факти, їх інтерпретації, судження [9 ПРО 4.1.1-1];
- інтерпретує самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб наукові факти [9 ПРО 4.1.1-2];
- критично оцінює самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб інформацію, достовірність суджень [9 ПРО 4.1.1-3];
- пояснює з допомогою вчителя чи інших осіб ризики використання наукової / ненаукової / псевдонаукової / спотвореної / інформації для розв'язання проблем природничого змісту [9 ПРО 4.1.1-4].

У цілому можна заключити, що Державний стандарт базової середньої освіти для природничої освітньої галузі базується на принципах медаграмотності в

достатній мірі, висвітлює її необхідність для життя, а також спонукатиме вчителів природничих предметів до використання елементів медіаосвіти на уроках природничих предметів.

Шаламов Руслан, директор з науково-методичної роботи Творчого об'єднання «Соняшник», кандидат біологічних наук, заслужений вчитель України